

Grund, at det i en ganske overordentlig Grad vilde svække Forhandlingerne om Rjødets endelige Afslutning, naar der i et Lovudkast var sat en bestemt fastslaaet Priis. At Bestemmelserne i samme om Banernes Drift ikke indholder Noget om det Personale, der skal bruges, om dets Lønningvilkkaar og Deslige, kan ganske vist anføres som en Mangel ved det; men det forekommer mig at være en Mangel, som det vilde være ubilligt at fordrø, at Forslagsstillerne skulde have afhjulpet. Jeg skal desuden henvisse til, at man ved andre, mindre Statsinstitutioner dog kender til lignende Forhold. Porcellainsfabriken har f. Ex. aldrig i Finantsloven staaet opført anderledes end med det eventuelle Overflud, uden at der særligt har været opført Lønninger eller andre Udgifter ved dette Institut. Jeg skal imidlertid indrømme, at den Parallel, jeg saaledes har trukket, kan siges at være en Parallel mellem det Smaa og det Store. Jeg er ikke særligt kaldet til at forsvare dette Lovforslags Indhold og Form, men derimod kunde jeg snarere føle mig kaldet til at forsvare, at jeg ikke allerede paa Sagens nuværende Trin har stillet Ændringsforslag til samme, men det hidrører fra, at jeg betragter den Afstemning, som nu vil finde Sted over dette Lovforslag, som den første virkelige Afstemning i dette Thing om det Spørgsmaal, hvorvidt Thinget overhovedet vil gaae ind paa en Statsdrift af Jernbaner; førend dette Spørgsmaal var afgjort, forekom det mig temmelig ønskeligt nøiere at undersøge de enkelte Bestemmelser i Lovforslaget. — For at det høie Thing dog ikke skal være i Tvivl, i alt Fald ikke i større Tvivl end nødvendigt, om hvorledes jeg stiller mig til en Statsdrift af Jernbaner, skal jeg, nærmest foranlediget dertil af, hvad den ærede Drdsfører nu to Gange har anført, tillade mig at bemærke, at jeg ikke er enig med den ærede Drdsfører i, at Staten vil kunne drive Banerne ligesaa billigt som et privat Selskab, og jeg troer det gavnligt, at man ikke gjør sig selv nogen Illusion om dette Punkt. Der forekommer mig ogsaa at være en Modsigelse imellem at ville vente det samme Reittoubbytte af en Statsdrift og dog at forlange, at Staten skal fyldestgjøre det provindsielle Behov i et større Maal, end et privat Selskab vil kunne

gjøre. Dette Sidste vil jo kun kunne opnaaes ved Dpoffrelser. Dersom man, idet man overlader Driften til Staten, tilstøder denne at indkomme saadanne Fordringer fra Provindsernes Side, som f. Ex. om hyppigere Tog og billigere Taxter — Noget, der ikke vil betale sig directe, — vil der i oconomist Henseende Intet vindes ved at overlade Driften til Staten. Jeg har bestandigt opfattet Sagen saaledes, at det fra de Herrer's Side var en Forudsætning for at ville foreslaae en Statsdrift, at Staten da gennem Fastkættelsen af Fartplaner og Taxter skulde søge at fyldestgjøre Beboernes Ønsker; men i samme Dieblik forudsætter man jo netop ogsaa, at Beboernes Ønsker ikke ere samstemmende med Driftens Interesser. Det er derfor umuligt at forlange eller at vente, at man paa Finantsloven skulde kunne faae opført et ligesaa stort Overflud, som der vilde kunne faaes gennem en privat Drift. Jeg formoder iøvrigt, at den ærede Drdsfører og det ærede Udvalgs Fleertal særligt have tænkt paa den Tiendebeel af Overfluddet, som skulde spares for Staten ved selv at overtage Driften; den ærede Drdsfører har i alt Fald to Gange nævnt den, og den findes desuden omtalt i Udvalgets Betænkning. Jeg troer imidlertid, at Udvalget forsaavidt har gjort sig skyldigt i en noget urigtig Opfattelse af Forholdene, saaledes som de virkelig ere. Jeg skal bemærke, at Staten ingenlunde ved at faae de 4 pCt., som Driftselskabet nu har forlobsd, vil være fyldestgjort for det Offer, som den skal bringe ved at overtage Driftsactierne, thi Staten kan jo ikke tilveiebringe Pengene hertil uden Dpoffrelser; den kan ikke vente at faae Statens Betalingsmiddel, 4 pCt. kongelige Obligationer, anbragt til samme Cours som den, man betaler for Driftsactierne, og der vil altsaa gaae Noget af den nævnte Tiendebeel med, før det ligefremme Udlæg er dækket. Men, foruden at henlede Opmærksomheden paa denne Feiltagelse, maa jeg dernæst bemærke, at den nævnte Tiendebeel eller rettere Resten af samme, ikke vil spille en saa betydelig Rolle, at man skulde kunne gjøre sig meget lystig for den Binding, som Staten vilde opnaae ved at bespare denne Tiendebeel. Det vilde ganske vist være en Ubethdelighed, hvad man kunde nedfætte Tax-